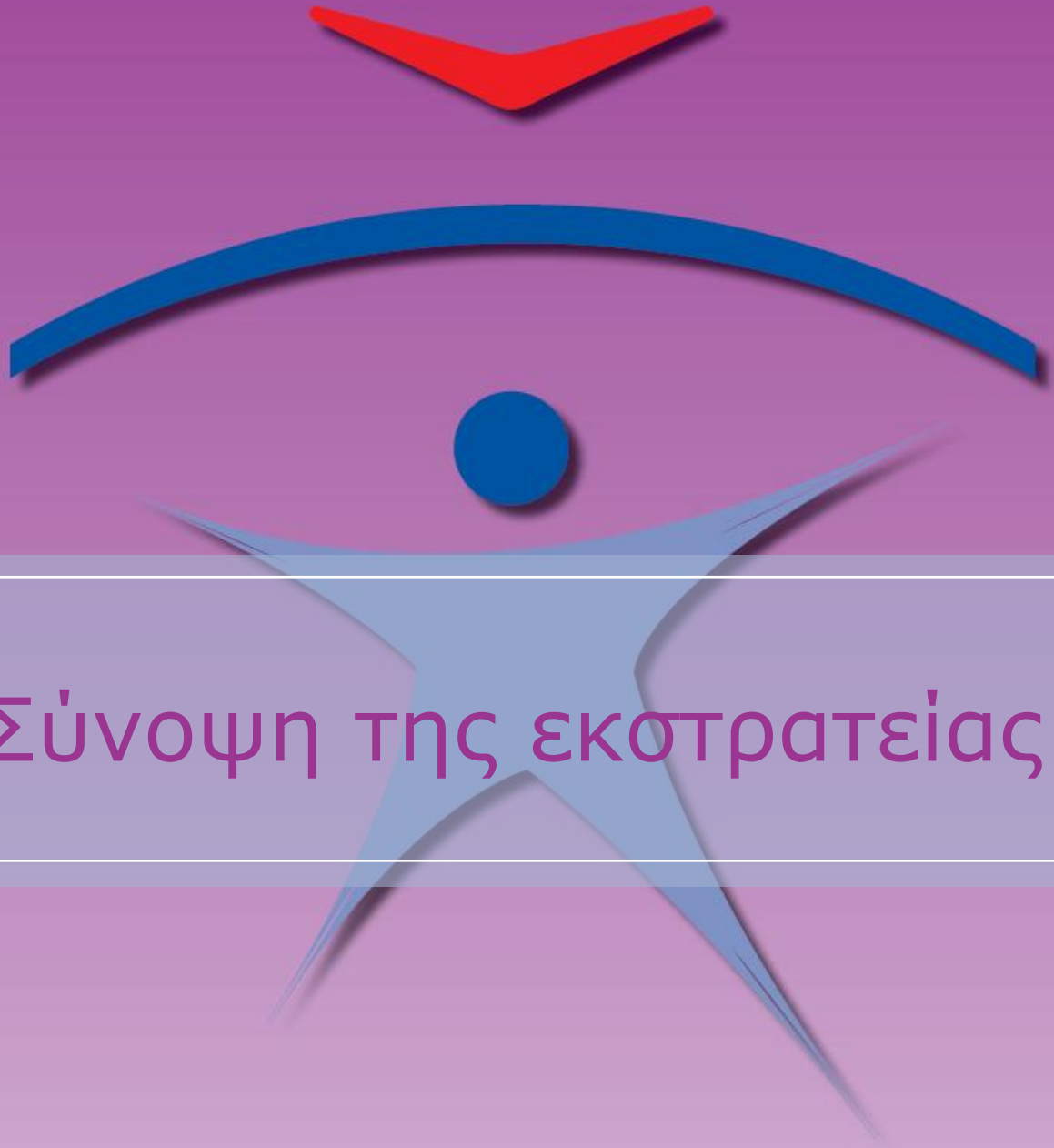

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Σύνοψη της εκστρατείας

ΑΣΦΑΛΕΙΣ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΣ ΧΩΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΕΣΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ. ΟΦΕΛΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

<http://hw.osha.europa.eu>

Ευρωπαϊκός Οργανισμός
για την Ασφάλεια και την
Υγεία στην Εργασία

Ασφαλείς και Υγιείς
Χώροι Εργασίας

Περιεχόμενα

1.	Εισαγωγή	3
1.1	Η σημασία της εκτίμησης κινδύνου	3
1.2	Εκτίμηση κινδύνου – το κλειδί για υγιείς χώρους εργασίας	4
1.3	Νομικό Πλαίσιο	5
2.	Ασφαλείς και υγιείς χώροι εργασίας: Οφέλη για σένα. Οφέλη για τις επιχειρήσεις. Μια ευρωπαϊκή εκστρατεία για την εκτίμηση κινδύνου	5
2.1	Γενικό πλαίσιο	5
2.2	Στόχοι της εκστρατείας	6
2.3	Στρατηγική της εκστρατείας	7
2.4	Ημερολόγιο Εκστρατείας	8
2.5	Υλικό της εκστρατείας	9
2.6	Πως μπορεί να συμμετάσχει κανείς;	9
2.7	Πιστοποιητικό συμμετοχής και πρόταση εταιρικής σχέσης	10
3.	Εκτίμηση κινδύνου – γεγονότα & αριθμοί	11
3.1	Στην Ευρώπη	11
3.2	Η προσέγγιση σε πέντε βήματα	13
4.	Περιπτώσιολογικές μελέτες	14
4.1	Σοβαρό ατύχημα με χημικές ουσίες	14
4.2	Θανάσιμα ατυχήματα σε γεωργικές εργασίες	14
4.3	Κακώσεις λόγω επαναλαμβανόμενης καταπόνησης (RSI)	14
5.	Παραδείγματα καλών πρακτικών	15
5.1	Εξάλειψη του κινδύνου	15
5.2	Μείωση του θορύβου, μείωση της σκόνης	16
6.	Σύνδεσμοι	17
7.	Σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στη δουλειά	17

1. Εισαγωγή

1.1 Η σημασία της εκτίμησης κινδύνου

Η εξασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων είναι προς το συμφέρον όλων. Και τα περισσότερα ατυχήματα και παθήσεις που σχετίζονται με την εργασία μπορούν να αποφευχθούν. Αλλά με ποιον τρόπο;

Η εκτίμηση κινδύνου είναι το πρώτο βήμα

Η εκτίμηση κινδύνου αποτελεί την αρχή της διαδικασίας διαχείρισης κινδύνου. Επιτρέπει στους εργοδότες να κατανοήσουν τη δράση που πρέπει να αναλάβουν ώστε να βελτιώσουν τόσο την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, όσο και την παραγωγικότητα.

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) έχει αναπτύξει μια πανευρωπαϊκή εκστρατεία πληροφόρησης που εστιάζει στην εκτίμηση κινδύνου. Η εκστρατεία απευθύνεται ιδίως στους τομείς υψηλού κινδύνου και στις μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

Από το 1989 και την έγκριση της σχετικής ευρωπαϊκής οδηγίας πλαίσιο, η εκτίμηση κινδύνου αποτελεί οικεία έννοια ως προς την οργάνωση της πρόληψης στο χώρο εργασίας και εκατοντάδες χιλιάδες εταιρείες σε όλη την Ευρώπη διεξάγουν τακτικά εκτιμήσεις των κινδύνων που διατρέχουν.

Ωστόσο, τα παρακάτω στοιχεί¹ σχετικά με τα ατυχήματα και τις παθήσεις στην εργασία, δείχνουν ότι είναι αναγκαίο να υπάρξουν περαιτέρω βελτιώσεις. Κάθε χρόνο, εκατομμύρια άνθρωποι στην ΕΕ τραυματίζονται εν ώρα εργασίας ή υφίστανται σοβαρές βλάβες στην υγεία τους στο χώρο εργασίας.

- ▶ **Κάθε τρισετήμισι λεπτά, κάποιος στην ΕΕ χάνει τη ζωή του από αίτια που σχετίζονται με την εργασία. Αυτό ισοδυναμεί με περίπου 167.000 θανάτους το χρόνο ως αποτέλεσμα είτε ατυχημάτων που σχετίζονται με την εργασία (7.500) είτε επαγγελματικών παθήσεων (159.500).**
- ▶ **Κάθε τεσεράμισι δευτερόλεπτα, ένας εργαζόμενος στην ΕΕ εμπλέκεται σε ένα ατύχημα το οποίο τον/την αναγκάζει να παραμείνει στο σπίτι για τουλάχιστον τρεις εργάσιμες ημέρες. Ο αριθμός των ατυχημάτων που προκαλούν τρεις ή περισσότερες ημέρες απουσίας είναι τεράστιος, με πάνω από 7 εκατομμύρια κάθε χρόνο.**

Επιπλέον, τα ατυχήματα και οι παθήσεις **κοστίζουν**.

- ▶ Το ανθρώπινο κόστος για τους εργαζομένους και τις οικογένειές τους: πίσω από τις στατιστικές υπάρχουν πραγματικοί άνθρωποι, ο καθένας

με την δική του ξεχωριστή ιστορία, όπως φαίνεται από τις περιπτώσεις που παρατίθενται στο κεφάλαιο 4.

- Κόστος για τις επιχειρήσεις: όταν τα πράγματα δεν εξελίσσονται ομαλά στην εργασία, αυτό επηρεάζει την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων και ανακύπτουν έξοδα από τα εργασιακά ατυχήματα και τις παθήσεις, από την αυξημένη συχνότητα αναρρωτικών αδειών και εναλλαγής προσωπικού και από ένα εργατικό δυναμικό με μειωμένα κίνητρα.
- Κόστος για τις κυβερνήσεις: τα ατυχήματα και οι παθήσεις επιβαρύνουν υπερβολικά τα εθνικά συστήματα υγείας.

Η κατάλληλη εκτίμηση κινδύνου μπορεί να επιφέρει μια σειρά από **επιχειρηματικά οφέλη**:

- Η δημιουργία ασφαλών εργασιακών συνθηκών επιτρέπει στις εταιρείες να μειώνουν τις δαπάνες που οφείλονται στα εργασιακά ατυχήματα και στις επαγγελματικές παθήσεις.
- Η κατάλληλη εκτίμηση κινδύνου βοηθά στη μείωση της συχνότητας αναρρωτικών αδειών και το ασφαλιστικό κόστος μειώνεται καθώς εγείρονται λιγότερες αξιώσεις.
- Εργαζόμενοι με ισχυρότερα κίνητρα είναι πιο παραγωγικοί και αποτελεσματικοί και η συχνότητα εναλλαγής του προσωπικού μειώνεται. Όλα αυτά επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να γίνονται πιο ανταγωνιστικές.

1.2 Εκτίμηση κινδύνου – το κλειδί για υγιείς χώρους εργασίας

Η εκτίμηση κινδύνου είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της ευρωπαϊκής προσέγγισης στην επαγγελματική ασφάλεια και υγεία και όχι αδικαιολόγητα. Αν οι κίνδυνοι δεν εκτιμηθούν και αντιμετωπιστούν κατάλληλα, είναι αδύνατο να ξεκινήσει μια σωστή διαδικασία διαχείρισης κινδύνου και είναι μάλλον απίθανο να θεσπιστούν τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα. Επομένως, η συστηματική εκτίμηση κινδύνου βελτιώνει την ασφάλεια και την υγεία στο χώρο εργασίας και την απόδοση της επιχείρησης γενικότερα.

Η εκτίμηση κινδύνου είναι η διαδικασία αξιολόγησης της απειλής για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων από υπαρκτούς κινδύνους στο χώρο της εργασίας. Αποτελεί μια συστηματική εξέταση όλων των πτυχών της εργασίας, η οποία εκτιμά:

- τι μπορεί να προκαλέσει τραυματισμό ή βλάβη,
- κατά πόσο μπορούν να εξαλειφθούν οι πηγές κινδύνου και, εάν όχι,

- ▶ ποια προληπτικά ή προστατευτικά μέτρα έχουν θεσπιστεί ή πρέπει να θεσπιστούν για να τεθούν υπό έλεγχο αυτοί οι κίνδυνοι.

Όταν εντοπίζεται ένας κίνδυνος, το πρώτο που πρέπει να εξεταστεί είναι
κατά πόσο ο κίνδυνος μπορεί να εξαλειφθεί.
Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν,
οι κίνδυνοι πρέπει να τεθούν υπό έλεγχο.

1.3 Νομικό Πλαίσιο

Οι εργοδότες υποχρεούνται γενικά να διασφαλίζουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων σε κάθε σχετική με την εργασία πτυχή. Η εκτίμηση κινδύνου επιτρέπει στους εργοδότες να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων τους.

Η εκτίμηση κινδύνου αποτελεί νομική απαίτηση μετά την υιοθέτηση της οδηγίας πλαισίου 89/391ⁱⁱ. Η οδηγία αυτή τονίζει τον ρόλο-κλειδί που διαδραματίζει η εκτίμηση κινδύνου και θέτει βασικούς όρους οι οποίοι πρέπει να τηρούνται από κάθε εργοδότη. Τα κράτη μέλη, ωστόσο, διατηρούν το δικαίωμα επιβολής πιο αυστηρών όρων για την προστασία των εργαζομένων τους.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εκτίμηση κινδύνου επισκεφτείτε:

<http://osha.europa.eu/topics/riskassessment>

2. Ασφαλείς και υγιείς χώροι εργασίας: Οφέλη για σένα. Οφέλη για τις επιχειρήσεις. Μια ευρωπαϊκή εκστρατεία για την εκτίμηση κινδύνου

2.1 Γενικό πλαίσιο

Το 2004 εκδόθηκε μια ανακοίνωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπήⁱⁱⁱ για την εφαρμογή στην πράξη των διατάξεων της οδηγίας πλαίσιο 89/391 και των πέντε πρώτων επιμέρους οδηγιών της. Το έγγραφο υπογράμμισε την ανάγκη να διαδοθεί η πρακτική της εκτίμησης κινδύνου. Τόνισε επίσης την ανάγκη βελτίωσης της εφαρμογής και της ποιότητας της εκτίμησης κινδύνου.

- Οι διαδικασίες που περιλαμβάνει η εκτίμηση κινδύνου, η τεκμηρίωση και η εποπτεία δεν είναι ευρέως διαδομένες και αυτό ισχύει και για κράτη μέλη που έχουν παράδοση βασισμένη στην πρόληψη.
- Η εκτίμηση κινδύνου θεωρείται συχνά μια δράση που θα ληφθεί άπαξ και δεν χρειάζεται να έχει εξακολουθητικό χαρακτήρα.
- Οι κίνδυνοι δεν αναλύονται και δεν αξιολογούνται συνολικά. Αποτέλεσμα τούτου είναι να θεσπίζονται μεμονωμένα μέτρα αλλά να μην υφίσταται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση ως προς την ανάλυση των συνθηκών του χώρου εργασίας.
- Κατά τη διεξαγωγή επιφανειακών εκτιμήσεων κινδύνου, δίνεται έμφαση στην αναγνώριση φανερών και άμεσων κινδύνων, με αποτέλεσμα να μην δίνεται η πρέπουσα σημασία στις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, όπως αυτές που οφείλονται στις χημικές ουσίες.
- Ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι και παράγοντες οργάνωσης της εργασίας σπάνια λαμβάνονται υπ' όψιν στην εκτίμηση κινδύνου.
- Οι εργοδότες δεν ασχολούνται επαρκώς με το πόσο αποτελεσματικά είναι τα μέτρα που λαμβάνονται.

2.2 Στόχοι της εκστρατείας

Η εκτίμηση κινδύνου είναι ενδεχομένως μια πρόκληση στην οποία ειδικά οι μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις δυσκολεύονται να ανταποκριθούν, αλλά δεν είναι ανάγκη να συμβαίνει αυτό. Οι στόχοι της εκστρατείας για την εκτίμηση κινδύνου είναι:

- **να επιστήσει την προσοχή** ως προς τη νομική ευθύνη και τη σημασία αλλά και την πρακτική ανάγκη να εκτιμώνται οι κίνδυνοι στο χώρο εργασίας. Η εκτίμηση κινδύνου δεν είναι αυτοσκοπός αλλά ένα ισχυρό εργαλείο για να αναγνωριστεί η ανάγκη για προληπτικά μέτρα,
- **να απομυθοποιήσει τη διαδικασία** και να δείξει, ιδίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ότι η εκτίμηση κινδύνου ούτε είναι απαραίτητα μια περίπλοκη και γραφειοκρατική πρακτική, ούτε μπορεί να διεκπεραιωθεί αποκλειστικά από ειδικούς,
- **να προωθήσει μια προσέγγιση της εκτίμησης κινδύνου σε πέντε βήματα** (βλέπε κεφάλαιο 3.2),
- **να παροτρύνει τις επιχειρήσεις** να διεξαγάγουν οι ίδιες εκτιμήσεις κινδύνου στους κόλπους τους, εφόσον υπάρχει το κατάλληλο προσωπικό στο χώρο εργασίας,
- να τονίσει το γεγονός ότι η εκτίμηση κινδύνου είναι μια **συνεχής διαδικασία** και όχι μια εφάπαξ υποχρέωση,

- ➡ να υπογραμμίσει το γεγονός ότι **η ποιότητα μετράει** (και ότι είναι σημαντικό η εκτίμηση κινδύνου να καταγράφεται, να ελέγχεται και να αναθεωρείται),
- ➡ να προωθήσει τη συμμετοχική εκτίμηση κινδύνου, **την ανάμιξη όλων** στο χώρο εργασίας στην αξιολόγηση των κινδύνων, και
- ➡ **να προωθήσει καλές πρακτικές** που μπορούν να διαδοθούν και να κάνουν τη διαδικασία ευκολότερη.

Απώτερος στόχος, ασφαλώς, είναι να επιτευχθεί η μείωση του αριθμού των ανθρώπων που τραυματίζονται ή υφίστανται βλάβη στην υγεία τους ως αποτέλεσμα της εργασίας τους, τώρα και στο μέλλον.

2.3 Στρατηγική της εκστρατείας

Με σημείο εκκίνησης την Εκστρατεία εκτίμησης κινδύνου (2008-2009), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία μπαίνει για πρώτη φορά σε ένα **διετή κύκλο εκστρατειών**. Με την κίνηση αυτή επιδιώκεται οι εκστρατείες να γίνουν πιο αποτελεσματικές όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της Κοινοτικής Στρατηγικής για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία 2007-2012.

Με την διεύρυνση της εκστρατείας της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας ώστε να καλύψει περίοδο δύο ετών, παρέχεται περισσότερος χρόνος για προετοιμασία και για ενέργειες παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένων του σχεδιασμού της στρατηγικής της εκστρατείας και της ανάθεσης δημιουργίας νέου υλικού για την εκστρατεία καθώς και της μετάφρασης, παραγωγής και διανομής του.

Η επιτυχία της εκστρατείας εξαρτάται από την ενεργή υποστήριξη και συνεργασία ενός ευρέος φάσματος ενδιαφερομένων μερών και εταίρων της εκστρατείας, συμπεριλαμβανομένων των εστιακών πόλων του EU-OSHA, οι οποίοι είναι συνήθως οι εθνικοί φορείς που είναι αρμόδιοι για την υγεία και την ασφάλεια στα διαφορετικά κράτη μέλη. Επομένως, το νέο μοντέλο εστιάζει περισσότερο στην **εκστρατεία βάσει δικτύου**. Αυτό παρέχει περισσότερο χρόνο για ενέργειες παρακολούθησης, ειδικά την προώθηση καλών πρακτικών και την ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων.

Η εκστρατεία είναι επίσης σχεδιασμένη ώστε να επιτρέπει σε ένα ευρύ φάσμα επιχειρήσεων και οργανισμών να συμμετέχουν και να περνούν τα κυριότερα μηνύματά τους στους προμηθευτές, τους εργολάβους και τους γείτονές τους και να τους παροτρύνουν να συμμετέχουν και αυτοί. Οι μεγάλες επιχειρήσεις συγκεκριμένα έχουν συμφέρον να βοηθήσουν τις μικρότερες στις εφοδιαστικές αλυσίδες τους, και να συνεργάζονται ανταλλάσσοντας εμπειρία και τεχνογνωσία.

Η εκστρατεία έχει την υποστήριξη των προεδριών της Σλοβενίας και της Γαλλίας για το 2008 και της Τσεχίας και της Σουηδίας για το 2009, του

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και των ευρωπαϊών κοινωνικών εταίρων.

2.4 Ημερολόγιο Εκστρατείας

2008

13 Ιουνίου	Έναρξη της εκστρατείας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη σλοβενική προεδρία της ΕΕ στις Βρυξέλλες
20-26 Οκτωβρίου	Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (Ημερολογιακή Εβδομάδα 43)
3-4 Νοεμβρίου	FITS (Forum International Travail Santé) με τη γαλλική προεδρία της ΕΕ
Νοε./Δεκ.	Αξιολόγηση των εθνικών υποψηφίων καλών πρακτικών που υπεβλήθησαν σε επίπεδο ΕΕ

Οι Ευρωπαϊκές Εβδομάδες είναι ετήσιες σειρές εκδηλώσεων που λαμβάνουν χώρα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ για την προώθηση της ασφάλειας και της υγείας στο χώρο εργασίας. Είναι ανοιχτές σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για τα θέματα αυτά.

Η εκστρατεία περιλαμβάνει επίσης Βραβεία Καλής Πρακτικής, τα οποία επιβραβεύουν εταιρείες και οργανισμούς με εξαιρετική συμβολή στην προώθηση της εκτίμησης κινδύνου στο χώρο εργασίας. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2008, τα Βραβεία Καλής Πρακτικής οργανώνονται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

2009

Φεβ./Μαρτ.	Συνέδριο και Βραβεία Καλής Πρακτικής με την τσεχική προεδρία της ΕΕ
Φεβ.-Σεπτ.	Δραστηριότητες επικεντρωμένες σε συγκεκριμένα θέματα· έμφαση ανά περιοχή και ανά τομέα
19-25 Οκτωβρίου	Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (Ημερολογιακή Εβδομάδα 43)
Οκτ./Νοε.	Συνέδριο με τη σουηδική προεδρία της ΕΕ
Νοέμβριος	Τελετή λήξης της εκστρατείας

Μετά την ανακοίνωση των νικητών των Βραβείων Καλής Πρακτικής, τα παραδείγματά τους θα προαχθούν καθ' όλη τη διάρκεια του 2009.

2.5 Υλικό της εκστρατείας

Όλο το υλικό της εκστρατείας διατίθεται σε 22 γλώσσες της ΕΕ και μπορεί να τηλεφορτωθεί δωρεάν από το δικτυακό τόπο της εκστρατείας:

<http://hw.osha.europa.eu>

Τα υλικά αυτά περιλαμβάνουν

- ▶ αφίσες και φυλλάδια
- ▶ τεχνικά δελτία
- ▶ παρουσιάσεις PowerPoint
- ▶ περιπτωσιολογικές μελέτες καλών πρακτικών
- ▶ κουίζ
- ▶ κινούμενα σχέδια με το δημοφιλή ήρωα Naro
- ▶ συμβουλές σχετικά με την οργάνωση και τη διαχείριση δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας
- ▶ Ενότητες για εταιρείες και εκδηλώσεις
- ▶ Συνδέσεις με πόρους σε σχετικούς δικτυακούς τόπους

και πολλά ακόμη...

Ο δικτυακός τόπος επίσης παρέχει πρόσβαση σε εργαλεία εκτίμησης κινδύνου ανά τομέα και κίνδυνο, για να βοηθήσει σε πρακτικά ζητήματα της διεξαγωγής εκτιμήσεων κινδύνου.

Όλο αυτό το υλικό διατίθεται δωρεάν στους οργανισμούς για να το χρησιμοποιήσουν και να το διανείμουν στους ενδιαφερόμενους και στους εταίρους τους.

Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας θα διοργανωθούν συνεντεύξεις τύπου και άλλες δραστηριότητες από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ώστε να γίνει γνωστή στο ευρύ κοινό η σημασία της εκτίμησης κινδύνου.

2.6 Πως μπορεί να συμμετάσχει κανείς;

Σκοπός του EU-OSHA είναι να ενθαρρύνει πρόσωπα αλλά και οργανισμούς όλων των μεγεθών να συμμετέχουν στην εκστρατεία και να διοργανώσουν τις δικές τους εκδηλώσεις και δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των Ευρωπαϊκών Εβδομάδων ή σε οποιαδήποτε άλλη στιγμή κατά τη διάρκεια της εκστρατείας.

Ο καθένας μπορεί να πάρει μέρος:

- εργοδότες – στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα – συμπεριλαμβανομένων μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- διευθυντές, επόπτες και εργαζόμενοι
- εργατικά σωματεία και εκπρόσωποι ασφαλείας
- φορείς ασφάλειας και υγείας
- επαγγελματίες και επαγγελματίες EAY
- περιφερειακές και τοπικές υπηρεσίες EAY πρόληψης και ασφάλισης.

Μπορούν να συμμετέχουν διοργανώνοντας

- επιδείξεις, παρουσιάσεις και εκθέσεις σχετικές με την ασφάλεια
- εκπαιδευτικές εκδηλώσεις, σεμινάρια και εργαστήρια
- διαγωνισμούς αφίσας και κουίζ
- εκστρατείες διαφήμισης και προώθησης
- συνεργασίες ανάμεσα σε επιχειρήσεις και κέντρα εκπαίδευσης και εκπαίδευσης
- σχέδια «καλής γειτονίας» ανάμεσα σε μεγάλους και μικρούς εργοδότες, σχέδια προτάσεων
- εντοπισμό υπαρκτών κινδύνων
- ημέρες επιθεώρησης.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις εκδηλώσεις και πώς μπορείτε να συμμετάσχετε, επικοινωνήστε με τον εστιακό πόλο της χώρας σας – πληροφορίες επικοινωνίας μπορούν να βρεθούν στον δικτυακό τόπο του EU-OSHA. http://osha.europa.eu/about/partners/focal_points/

Για οργανισμούς που σχεδιάζουν τις δικές τους εκδηλώσεις για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα, ο δικτυακός τόπος μας παρέχει παραδείγματα καλών πρακτικών, όπως και φόρουμ όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανταλλάξουν ιδέες και σχόλια και να μάθουν με τι ασχολούνται οι υπόλοιποι συμμετέχοντες.

2.7 Πιστοποιητικό συμμετοχής και πρόταση εταιρικής σχέσης

Ο EU-OSHA επιθυμεί να συνάψει αμοιβαία επωφελείς εταιρικές σχέσεις και διαθέτει διάφορους διαύλους και δράσεις για την προβολή των εταιρών της εκστρατείας και την προώθηση της συμβολής τους και των δραστηριοτήτων της εκστρατείας.

- **Εσείς μας βοηθάτε** να διαδώσουμε την ιδέα της εκτίμησης κινδύνου και να προβάλλουμε την εκστρατεία για Ασφαλείς και Υγιείς Χώρους Εργασίας.
- **Εμείς σας προσφέρουμε** προβολή ως εταίρο της εκστρατείας και ως οργανισμό που δίνει έμφαση στην επαγγελματική ασφάλεια και υγεία.

Υπάρχουν δύο επίπεδα συμμετοχής και αναγνώρισης:

- ➡ **Πιστοποιητικό συμμετοχής** για ενεργή συμμετοχή σε μία από τις εθνικές ή ευρωπαϊκές δραστηριότητες.
- ➡ Η **Πρόταση εταιρικής σχέσης** πηγαίνει ένα βήμα παραπέρα και σας παρέχει τη δυνατότητα να επωφεληθείτε από ένα ευρύ φάσμα μέσων προώθησης και να αναβαθμίσετε το προφίλ σας στην κοινότητα EAY και πέρα από αυτή μέσω της υψηλής προβολής της εκστρατείας για Ασφαλείς και Υγιείς Χώρους Εργασίας. Απευθύνεται αποκλειστικά σε όσους συμμετέχουν ουσιαστικά στην εκστρατεία και πολλαπλασιάζουν τις προσπάθειές τους μέσω των μελών του δικτύου τους (μέσω της διοργάνωσης δικών τους εκδηλώσεων, συνεδρίων ή διαγωνισμών-προώθησης της εκστρατείας μέσω δικτυακού τόπου-διανομή υλικού της εκστρατείας κ.ά.).

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτές τις προσφορές, μεταβείτε στη σχετική ενότητα στον δικτυακό τόπο της εκστρατείας: <http://hw.osha.europa.eu/partners>

3. Εκτίμηση κινδύνου – γεγονότα & αριθμοί

3.1 Στην Ευρώπη

Οι κίνδυνοι εκτιμώνται με επιτυχία σε εταιρείες διαφορετικών μεγεθών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ωστόσο, τα παρακάτω εμπειρικά δεδομένα καταδεικνύουν ότι υπάρχει ακόμη περιθώριο για βελτίωση, ιδίως στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Η πρακτική της εκτίμησης κινδύνου δεν είναι ευρέως διαδεδομένη

- ➡ Στη Γαλλία, σύμφωνα με μια έρευνα που διεξήχθη το 2004, 76% των εργαζομένων σε επιχειρήσεις με 20 ή περισσότερους εργαζομένους ισχυρίζονται ότι έχουν πραγματοποιήσει εκτίμηση κινδύνου και έχουν εκπονήσει την απαραίτητη τεκμηρίωση^{iv}.
- ➡ Στην Ολλανδία, τα στοιχεία από την ολλανδική Επιθεώρηση Εργασίας για το 2006 δείχνουν ότι στις μικρότερες επιχειρήσεις με 1 έως 4 εργαζομένους, 42% έχουν πραγματοποιήσει εκτίμηση κινδύνου (53% στις επιχειρήσεις με 5 έως 9 εργαζομένους). Ο αριθμός αυτός ισοδυναμεί με 81% των επιχειρήσεων με 10 έως 99 εργαζομένους και 97% των επιχειρήσεων με πάνω από 100 εργαζομένους^v.
- ➡ Στην Ιταλία, μια έρευνα του 2005 δείχνει ότι 88,5% των επιχειρήσεων με λιγότερους από 50 εργαζομένους έχουν πραγματοποιήσει εκτίμηση

κινδύνου. Σε επιχειρήσεις με περισσότερους από 50 εργαζομένους, ο αριθμός αυτός ισοδυναμεί με 93,4%. Στις επιχειρήσεις με λιγότερους από 50 εργαζομένους, 84,5% έχουν τεκμηριωμένες εκτιμήσεις κινδύνου, ενώ σε αυτές με περισσότερους από 50 εργαζομένους, το ποσοστό ήταν 92,6^{vi}.

- ▶ Σύμφωνα με την Πέμπτη Ισπανική Εθνική Έρευνα για τις Συνθήκες Εργασίας^{vii}, που διεξήχθη το 2003, 61% των εργοδοτών στη βιομηχανία και στον κλάδο των υπηρεσιών ισχυρίζονται ότι έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν εκτίμηση κινδύνου. Σε σύγκριση με την προηγούμενη έρευνα του 1999, ο αριθμός αυτός έχει διπλασιαστεί.
- ▶ Στη Γερμανία, μια έρευνα του 2005 δείχνει ότι μεταξύ των επιχειρήσεων με 1 έως 9 εργαζομένους, 30% έχουν πραγματοποιήσει εκτίμηση κινδύνου. Στις επιχειρήσεις με 10 έως 49 εργαζομένους το ποσοστό είναι 54% και σε επιχειρήσεις με 50 έως 249 εργαζομένους 80%. Στις επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους με 250 εργαζομένους και πάνω, 97% έχουν εκτιμήσει τους κινδύνους τους^{viii}.
- ▶ Σε μια λεττονική έρευνα^{ix} που εκπονήθηκε το 2006, τρία τέταρτα των εργοδοτών δήλωσαν ότι εκτίμηση κινδύνου δεν έγινε καθόλου ή έγινε μερικώς και μόνο 22% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι είχαν πραγματοποιήσει πλήρη εκτίμηση κινδύνου. Σε σύγκριση με τα στοιχεία μιας προηγούμενης έρευνας, μπορεί να συναχθεί ότι ο αριθμός των εταιρειών όπου διεξήχθη πλήρης εκτίμηση κινδύνου έχει αυξηθεί από 15% το 2002 σε 22% το 2006.

Η εκτίμηση κινδύνου καλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της τεκμηρίωσης, της αναθεώρησης και της εκπόνησης σχεδίων δράσης, παραμένει μια σημαντική πρόκληση

- ▶ Σύμφωνα με μια πιο εμπειριστατωμένη έρευνα για την εκτίμηση κινδύνου που εκπονήθηκε στην Ιταλία το 2000-2002, 95% των επιχειρήσεων ισχυρίζονται ότι έχουν πραγματοποιήσει εκτίμηση κινδύνου αλλά μόνο 54% δηλώνουν ότι την έχουν αναθεωρήσει. Επιπλέον, σε 23% των περιπτώσεων δεν προσδιορίζονται οι εργαζόμενοι που εκτίθενται σε κινδύνους και σε 21% των περιπτώσεων δεν υπάρχουν επαρκείς πληροφορίες ή περιγραφές των προληπτικών ή προστατευτικών μέτρων. Η έρευνα δείχνει επίσης ότι η συμμετοχή των εργαζομένων στη διαδικασία εκτίμησης κινδύνου είναι πιο σημαντική σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις: 41% στις πιο μικρές (6-10 εργαζόμενοι) και 57% στις πιο μεγάλες (200 εργαζόμενοι και πάνω)^x.
- ▶ Στο Ηνωμένο Βασίλειο, μια έρευνα που εκπονήθηκε από τη Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων το 2007 σε εκπροσώπους ασφαλείας έδειξε ότι λιγότεροι από τρεις στους δέκα (28%) δηλώνουν ότι είναι ικανοποιημένοι με τη συμμετοχή τους στο σχεδιασμό της εκτίμησης κινδύνου. 44% δήλωσαν ότι δεν συμμετέχουν καθόλου και 27% ότι δεν συμμετέχουν επαρκώς^{xi}.

- Σύμφωνα με μια έρευνα που εκπονήθηκε από τη Δανική Συνομοσπονδία Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (LO) το 2003^{xii}, τρία τέταρτα των επιχειρήσεων εκπλήρωσαν την υποχρέωσή τους να καταγράψουν τα αποτελέσματα της εκτίμησης κινδύνου σε ειδικό έγγραφο. Τέσσερα πέμπτα αυτών των επιχειρήσεων δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν καμία δυσκολία κατά την εκπόνηση του εγγράφου. Τρία τέταρτα πιστεύουν ότι η διεξαγωγή της εκτίμησης κινδύνου είχε θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον εργασίας τους και 40% δηλώνουν ότι η εκτίμηση κινδύνου βελτίωσε το διάλογο ανάμεσα στη διοίκηση και το προσωπικό.

3.2 Η προσέγγιση σε πέντε βήματα

Για τις περισσότερες επιχειρήσεις, η προσέγγιση της εκτίμησης κινδύνου σε πέντε βήματα^{xiii} είναι συνήθως επιτυχής. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλες μέθοδοι οι οποίες λειτουργούν εξίσου καλά, ιδιαίτερα για πιο περίπλοκους κινδύνους και συνθήκες.

Βήμα 1 — Προσδιορισμός των υπαρκτών κινδύνων καθώς και των ατόμων που απειλούνται από αυτούς

Αναζήτηση των στοιχείων εκείνων στην εργασία που μπορούν να προκαλέσουν βλάβη και εντοπισμός των εργαζομένων που μπορεί να εκτίθενται στους υπαρκτούς κινδύνους.

Βήμα 2 — Εκτίμηση των κινδύνων και καθορισμός προτεραιοτήτων

Αξιολόγηση των υπαρκτών κινδύνων (της σοβαρότητας τους, της πιθανότητάς τους, κ.ά.) και τοποθέτησή τους σε σειρά προτεραιότητας με βάση τη σημασία τους. Είναι απαραίτητο να δοθεί προτεραιότητα σε οποιαδήποτε δράση έχει ως αποτέλεσμα την εξάλειψη ή την πρόληψη κινδύνων.

Βήμα 3 — Λήψη αποφάσεων σχετικά με προληπτική δράση

Προσδιορισμός των κατάλληλων μέτρων για την εξάλειψη ή τον έλεγχο των κινδύνων.

Βήμα 4 — Ανάληψη δράσης

Θέσπιση των προληπτικών ή προστατευτικών μέτρων μέσω ενός σχεδίου προτεραιοτήτων (το πιθανότερο είναι να μην είναι δυνατόν να επιλυθούν άμεσα όλα τα προβλήματα) και καθορισμός του ποιος κάνει τι και πότε, πότε πρέπει να ολοκληρωθεί μια δράση και τα μέσα που παρέχονται για την εφαρμογή των μέτρων.

Βήμα 5 — Παρακολούθηση και επανεξέταση

Η εκτίμηση πρέπει να επανεξετάζεται σε τακτική βάση, για να διασφαλίζεται η ενημερότητά της. Επιβάλλεται να διορθώνεται όποτε επέρχονται σημαντικές αλλαγές στον οργανισμό ή βάσει των πορισμάτων τυχόν έρευνας για ατύχημα ή «παρ' ολίγον ατύχημα»^{xiv}.

4. Περιπτώσιολογικές μελέτες

Πίσω από μια έννοια όπως η εκτίμηση κινδύνου, η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί κάτι αφηρημένο ή απλώς άλλο ένα διοικητικό βάρος, υπάρχουν ιστορίες πραγματικών ανθρώπων. Άνθρωποι μπορεί να χάσουν τη ζωή τους ή να αναγκαστούν να ζήσουν με τις συνέπειες ατυχημάτων ή βλαβών στην υγεία τους για την υπόλοιπη ζωή τους, απλώς και μόνο επειδή δεν ελήφθησαν μέτρα για τον προσδιορισμό και τη διαχείριση των κινδύνων.

4.1 Σοβαρό ατύχημα με χημικές ουσίες

Ένας νεαρός 23 ετών υπέστη εκτεταμένα εγκαύματα λόγω επαφής με μια εύφλεκτη ουσία που χρησιμοποιούνταν για την πλύση πιστολιών βαφής με ψεκάσμο. Οι κακές πρακτικές στην εταιρεία περιλάμβαναν την έλλειψη ασφαλών μεθόδων χειρισμού και αποθήκευσης επικίνδυνων χημικών ουσιών, όπως και έλλειψη εκπαίδευσης και επίβλεψης. Μια ιδιαίτερα επικίνδυνη πρακτική συνίστατο στη μεταφορά της επικίνδυνης καθαριστικής ουσίας για τα πιστόλια σε ανοιχτούς κουβάδες χωρίς σήμανση. Ακόμη και μετά το σοβαρό αυτό ατύχημα, η εταιρεία δεν συμμορφώθηκε με τις απαιτήσεις της Επιθεώρησης Εργασίας μέχρι που της ασκήθηκε δίωξη και της επιβλήθηκε πρόστιμο^{xv}.

4.2 Θανάσιμα ατυχήματα σε γεωργικές εργασίες

Δυο νεαροί μετανάστες (21 και 27 χρονών) που απασχολούνταν σε αγροτικές εργασίες φρουτοπαραγωγής έχασαν τη ζωή τους κατά το στήσιμο και την αποσυναρμολόγηση «τούνελ πολυαιθυλενίου» που ασφαρίζονται με τη χρήση μακρών σχοινιών. Οι νέοι παγιδεύτηκαν στον μηχανισμό ενώ τύλιγαν το σχοινί με τη βοήθεια ενός μηχανήματος εγκατεστημένου πάνω σε τρακτέρ. Δεν είχε προηγηθεί αξιολόγηση κινδύνου και το μηχάνημα που τύλιγε το σχοινί ήταν ακατάλληλο, καθώς δεν είχε σύστημα αυτόματης απενεργοποίησης σε περίπτωση εμπλοκής. Οι εργαζόμενοι δεν είχαν εκπαιδευτεί επαρκώς, ούτε είχαν επίγνωση των κινδύνων που ενείχε η διαδικασία. Οι ερευνητές επεσήμαναν το γεγονός ότι πολλοί από τους εργαζόμενους στη φάρμα ήταν φοιτητές χωρίς σαφή επίγνωση των ασφαλών πρακτικών εργασίας^{xvi}.

4.3 Κακώσεις λόγω επαναλαμβανόμενης καταπόνησης (RSI)

Ο Στήβεν Φίσερ ήταν αρχιμηχανικός στον κλάδο της αεροδιαστημικής, με μια απαιτητική και συναρπαστική δουλειά σε νέο μείζον ευρωπαϊκό πρόγραμμα πυραυλικού συστήματος, η οποία απαιτούσε εργασία στον υπολογιστή σε έντονους ρυθμούς και με παρατεταμένο ωράριο εργασίας. Ένα πρωινό του 2002 κι ενώ δούλευε στον υπολογιστή του, ένιωσε έναν έντονο και ξαφνικό πόνο στο χέρι του («ένας κεραυνός στη παλάμη») ο οποίος έφτασε ως το μπράτσο του. Η ζωή του άλλαξε για πάντα. Αναγκάστηκε να διακόψει άμεσα τη χρήση υπολογιστή και δεν μπορούσε πλέον ούτε να πάρει τηλέφωνο ούτε να οδηγήσει. Δύο μήνες μετά έφυγε με αναρρωτική άδεια μακράς διάρκειας. Δεκαοκτώ μήνες αργότερα συνταξιοδοτήθηκε για λόγους υγείας.

Σχεδόν 6 χρόνια μετά, έχοντας ξοδέψει πάνω από 13.000 ευρώ σε γιατρούς, αφού η θεραπεία για RSI δεν καλύπτονται από το Εθνικό Σύστημα Υγείας στο Ηνωμένο Βασίλειο, εξακολουθεί να μην έχει αναρρώσει πλήρως. Ο πόνος συνεχίζει να τον εμποδίζει να αναλάβει δουλειές τις οποίες θα θεωρούσε εύκολες πριν από μερικά χρόνια.

Όλοι αυτοί οι κίνδυνοι είναι πολύ γνωστοί και καταγεγραμμένοι, αλλά στην περίπτωση του δυστυχώς δεν είχε διεξαχθεί εκτίμηση κινδύνου. Οι τραυματισμοί αυτοί μπορούν να αποφευχθούν εάν αναγνωρισθεί εγκαίρως (μέσω εκτίμησης κινδύνου) η ύπαρξη του κινδύνου ή τα αρχικά συμπτώματα ούτως ώστε να αναληφθεί άμεσα δράση. Δυστυχώς, η εμπειρία του Στήβεν δεν είναι μοναδική^{xvii}.

5. Παραδείγματα καλών πρακτικών

5.1 Εξάλειψη του κινδύνου

Μια ολλανδική εταιρεία κατασκευάζει σανίδες για την κατασκευή δαπέδων. Χρησιμοποιεί ένα σύστημα ξύλινων παλετών για τη διακίνηση των φορτίων με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι να πρέπει να χειρίζονται στοίβες παλετών με ακανόνιστο σχήμα που ζυγίζουν περίπου 25 κιλά όταν το ξύλο είναι στεγνό.

Ο κίνδυνος μυοσκελετικών παθήσεων που ανακύπτει από το χειρωνακτικό χειρισμό αυτών των παλετών αναγνωρίστηκε κατά τη διάρκεια της εκτίμησης ελέγχου.

Στις πιθανές λύσεις περιλαμβάνονταν η αλλαγή του σχεδίου ή των υλικών των παλετών και η χρήση μηχανικών βοηθημάτων ανύψωσης. Ωστόσο, η εταιρεία κατέληξε ότι η καλύτερη λύση θα ήταν να καταργήσει εντελώς τις παλέτες.

Η λύση βρέθηκε στη διάρκεια ενός «brainstorming» με το προσωπικό: η ενσωμάτωση στις σανίδες ενός χωνευτού στοιχείου, το οποίο θα καθιστούσε τις παλέτες περιπτές. Η δυνατότητα υλοποίησης αυτής της λύσης δοκιμάστηκε εξετάζοντας συγκεκριμένα κατά πόσο οι νέου τύπου σανίδες διατηρούσαν την απαιτούμενη ποιότητα και τα πρότυπα κατασκευής.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι ούτε οι υπάλληλοι ούτε άλλοι εργαζόμενοι, όπως οι συμβασιούχοι οδηγοί, δεν χρειάζεται στο εξής να καταβάλλουν σωματική προσπάθεια και να διακινδυνεύουν τραυματισμό από το χειρισμό των παλετών.

Με ετήσιο κόστος 137.000 ευρώ, ο νέος σχεδιασμός εξοικονόμησε 91.000 ευρώ το χρόνο από τη χρήση άλλων στοιχείων και 22.000 ευρώ από την αγορά παλετών. Είναι πιο δύσκολο να αποδώσουμε άμεσα στον νέο σχεδιασμό τη μείωση των απουσιών λόγω προβλημάτων υγείας κατά τα τελευταία τρία χρόνια, αλλά πρέπει να υπάρχει κάποια σχέση. Στα άλλα οφέλη περιλαμβάνονται η μείωση του θορύβου καθώς δεν χρειάζονται πλέον πιστόλια καρφώματος για τη διόρθωση των πλαισίων και οι γρηγορότερες παραδόσεις στις εγκαταστάσεις, διότι δεν υπάρχει πλέον ανάγκη να φορτώνονται οι παλέτες στα φορτηγά.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε:

<http://osha.europa.eu/publications/reports/TE7606536ENC>

5.2 Μείωση του θορύβου, μείωση της σκόνης

Σε μια επιχείρηση στην Αυστρία μια διαδικασία κατεργασίας μετάλλου περιλάμβανε έντονο τρόχισμα, δημιουργώντας πολλή σκόνη και θόρυβο. Η εταιρεία αποφάσισε να επιφέρει βελτιώσεις και να οργανώσει ειδικό πρόγραμμα με στόχο τη μείωση αυτών των εκπομπών.

Διατέθηκαν επαρκείς οικονομικοί και ανθρώπινοι πόροι και η ομάδα της μελέτης είχε ως μέλη τους εργαζόμενους που επηρεάζονταν, διευθυντές, γιατρούς εργασίας, εκπροσώπους των σωματείων των εργαζομένων και ειδικούς σε θέματα πρόληψης. Εξέτασαν δυνατές λύσεις, συζητώντας με πιθανούς προμηθευτές και μιλώντας με αρχές υπεύθυνες για την υγεία και την ασφάλεια. Καμιά δωδεκαριά ιδέες σχεδιασμού ετοιμάστηκαν και αξιολογήθηκαν.

Οι αλλαγές που εισήχθησαν περιλάμβαναν τα εξής:

- ▶ θάλαμοι τροχίσματος με συστήματα εξαερισμού
- ▶ επιτόπια συστήματα εξαερισμού
- ▶ συστήματα φιλτραρίσματος του αέρα με ανταλλακτικά φίλτρων
- ▶ βελτιστοποίηση της συλλογής της σκόνης με τον εκ νέου σχεδιασμό του συνεργείου ακονίσματος εργαλείων
- ▶ βελτιωμένος φωτισμός για μείωση των αντανάκλασεων και των σκιών.

Το αποτέλεσμα ήταν:

- ▶ μείωση στα επίπεδα ατμοσφαιρικής σκόνης (μέχρι και 90% σε κάποια σημεία)
- ▶ μείωση των ρευμάτων αέρα, και
- ▶ μείωση του θορύβου κατά 10 dB(A) για τους χειριστές των μηχανημάτων και την περιοχή της γύρω αίθουσας μετά την καθιέρωση των θαλάμων.

Η συνολική επένδυση ανήλθε σε 400.000 ευρώ περίπου. Πέραν της βελτιωμένης υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, τα οφέλη από λιγότερα αιωρούμενα σωματίδια σκόνης υπολογίζονται συνολικά στα 70.000 ευρώ το χρόνο.

Περισσότερες πληροφορίες διατίθενται στη διεύθυνση:

<http://osha.europa.eu/publications/reports/106>

6. Σύνδεσμοι

Δικτυακός τόπος την εκστρατείας

<http://hw.osha.europa.eu>

Τεχνικό δελτίο 80: *Εκτίμηση Κινδύνου – ρόλοι και ευθύνες*

<http://osha.europa.eu/publications/factsheets/80>

Τεχνικό δελτίο 81: *Εκτίμηση κινδύνου – το κλειδί για ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας*

<http://osha.europa.eu/publications/factsheets/81>

Οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.

<http://osha.europa.eu/legislation/directives/A/1/1>

Εκτίμηση κινδύνου

<http://osha.europa.eu/topics/riskassessment>

7. Σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στη δουλειά

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, με έδρα το Μπιλμπάο της Ισπανίας ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση για να παρέχει πληροφορίες για την επαγγελματική ασφάλεια και υγεία. Ο Οργανισμός λειτουργεί σαν καταλύτης για την ανάπτυξη και διάδοση των πληροφοριών που βοηθούν στην προστασία των εργαζομένων στην Ευρώπη.

Φέρνοντας κοντά εκπροσώπους κυβερνήσεων, ενώσεις εργοδοτών και σωματεία εργαζομένων όπως και κορυφαίους ειδικούς σε θέματα υγείας και ασφάλειας στα κράτη μέλη της ΕΕ αλλά και εκτός αυτών, ο Οργανισμός παρέχει μια αξιόπιστη, ισορροπημένη και αμερόληπτη πηγή πληροφοριών σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία.

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε το δικτυακό τόπο του Οργανισμού:

<http://osha.europa.eu>

ⁱ P. Hämmäläinen, J. Takala, K.L. Saarela, (προς δημοσίευση), Tampere University of Technology (Finland), μελέτη για λογαριασμό της ΔΟΕ.

ⁱⁱ Οδηγία του Συμβουλίου 89/391/ΕΟΚ της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία. (<http://osha.europa.eu/legislation/directives/A/1/1>).

ⁱⁱⁱ COM (2004) 62 τελικό: ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ σχετικά με την εφαρμογή στην πράξη των διατάξεων των οδηγιών για την υγεία και την ασφάλεια κατά την εργασία 89/391 (οδηγία πλαίσιο), 89/654 (χώροι

εργασίας), 89/655 (εξοπλισμός εργασίας), 89/656 (εξοπλισμός ατομικής προστασίας), 90/269 (χειρωνακτική διακίνηση φορτίων) και 90/270 (εργασία σε εξοπλισμό με οθόνη οπτικής απεικόνισης)

^{iv} Th. Coutrot, Plus de trois établissements sur quatre déclarent évaluer les risques professionnels, Premières Synthèses n°09.3, Dares, Mars 2007 (Enquête relations professionnelles et négociations d'entreprise (REPONSE) 2004-2005).

^v M. Bos, F. Saleh, O. Erdem, J. Samadhan, Arbo in bedrijf 2006'. Een onderzoek naar de naleving van arbo-verplichtingen, blootstelling aan arbeidsisico's en genomen maatregelen in 2006, Arbeidsinspectie, October 2007.

^{vi} S. Perticaroli, A. Leva, La cultura della sicurezza. Indagine sulle modalità di gestione di salute e sicurezza nelle aziende italiane, ISPESL, November 2006.

^{vii} Instituto Nacional de Seguridad e Higiene en el trabajo, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, V Encuesta nacional de condiciones de trabajo, 2004.

^{viii} Έρευνα που εκπονήθηκε από το BGZ (Berufsgenossenschaftliche Zentrale für Sicherheit und Gesundheit):
http://www.hvbg.de/d/bgz/bgz_info/veranst/archiv_vera/bgz_fachv_nov_2005/seite02.html
http://www.hvbg.de/d/bgz/bgz_info/pdf_bild_info/bgz_fach_nov_2005/pp_rentrop.pdf

^{ix} A/S "Inspecta Latvia" & RSU DVVI, Συνθήκες εργασίας και κίνδυνοι στην Λεττονία, 2007. (Μελέτη « Συνθήκες εργασίας και κίνδυνοι στη Λεττονία» 2005-2007).

^x Coordinamento delle Regioni e Province autonome, Rapporto conclusivo del progetto nazionale di monitoraggio e controllo dell'applicazione del D.Lgs. 626/94, November 2003.

^{xi} Συνέδριο Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, Εστίαση στην Υγεία και την Ασφάλεια. Έρευνα σχετικά με τις τάσεις στις συνδικαλιστικές οργανώσεις 06/02. Διετής έρευνα του Συνεδρίου Συνδικαλιστικών Οργανώσεων σχετικά με τους εκπροσώπους ασφαλείας, Λονδίνο, 2006.

^{xii} LO, Danske virksomheders brug af APV (Η χρήση της Εκτίμησης Κινδύνου στο χώρο εργασίας από ολλανδικές εταιρείες), Απρίλιος 2003.

^{xiii} Ακόμη και αν η διαδικασία εκτίμησης κινδύνου στη χώρα σας χωρίζεται σε περισσότερα ή λιγότερα βήματα, ή κάποια από τα πέντε βήματα είναι διαφορετικά, οι κατευθυντήριες αρχές πρέπει να είναι οι ίδιες.

^{xiv} Ως «παρ' ολίγον ατύχημα» νοείται ένα απρόοπτο συμβάν το οποίο δεν προκάλεσε μεν τραυματισμό, ασθένεια ή ζημία αλλά θα μπορούσε να τα έχει προκαλέσει.

^{xv} Αναφέρεται στο Health and Safety Practitioner, UK, 23.1, January 2005.

^{xvi} <http://www.hse.gov.uk/press/2005/e05095.htm>

^{xvii} <http://ew2007.osha.europa.eu/europeansummit/> (βλέπε «Στήβεν Φίσερ» - εργαστήριο 3).